གལ་ཆེའི་གསར་འགྱུར། 2020ལོའི་ཟླ་8ཚེས་31 3

ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་།མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱིས་སྣོད་བཅུད་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ལ་ཤུགས་སྣོན་དང་།སྣོད་བཅུད་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོང་གི་མ་ལག་ཟམ་མི་ཆད་པར་་་་འཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་གཏོང་བ།སྣོད་བཅུད་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོང་རྣམ་གྲངས་ལག་ལེན་ཤུགས་ཆེན་བསྟར་བ།སྣོད་བཅུད་ཁོར་ཡུག་མུ་མཐུད་ཡག་ཏུ་འགྲོ་བར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བ་་་་་་བཅས་བྱས་ནས་མངའ་རིས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དེ་བས་སྔོ་བ་དང་།ས་གཞི་དེ་བས་སྔོ་ལྗང་།ཆུ་མོ་དེ་བས་དྭངས་པ་བཅས་ཡོང་བར་བྱས་ཡོད།
འདི་ནི་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་སེང་གེ་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་ཡིན་པ།

1990ལོར་གདང་ལར་གནས་པའི་མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་་་་
གྱི་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟི་བརྗིད་
མཚན་སྙན་ཞིག་ཐོབ་པ་སྟེ།རྒྱལ་ཁབ་འགྲིམ་འགྲུལ་པུས“གནམ་
འོག་གི་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་དང་པོ”ཞེས་མིང་བཏཌ་པ་རེད།
སྐབས་དེ་དུས་མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་གྱིས་བོད་དུ་དབོར་་་་་་
བའི་དངོས་ཟོག་85%ཡན་དང་བོད་ནས་གཏོང་བའི་དངོས་་་་་་
ཟོག་90%ཡན་གྱི་སྐྱེལ་འདྲེན་ལས་འགན་འཁུར་གྱི་ཡོད།བོད་
ཀྱི“སྲོག་རྩར”གྲགས་པའི་ས་བབ་མཐོ་ཚད་སྨི་5231ཟིན་པའི་་་
གདང་ལ་ནི་མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་ཧྲིལ་པོའི་ལམ་དུམ་མཐོ་ཤོས་་
དེ་ཡིན་ལ་གཞུང་ལམ་ཧྲིལ་པོའི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ཞན་པ་དང་
ལས་ཀའི་ཆ་རྐྱེན་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཀྱང་རེད།
དེ་གར་ལོ་འཁོར་མོར་གངས་གསོག་ཐེབས་ནས་ལོའི་ཆ་སྙོམས་་་
དྲོད་ཚད་-8℃དང་དམའ་ཤོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་-40℃ལ་སླེབས་་་
ཤིང་།ལོ་གཅིག་གི་དུས་ཚོད་གསུམ་ཆ་གཅིག་རིང་ལྷགས་པ་་་་་་
ཆེན་པོ་རིམ་པ་8ཡན་རྒྱག་གི་ཡོད་པ།མཁའ་རླུང་དུ་གསོ་རླུང་་
འདུས་ཚད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ཀྱི་45%ལས་ཟིན་གྱི་མེད་པས་མི་་་་་་་་
རྣམས་ཀྱིས“དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་ཁུལ”ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པ་1954ལོར་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་།
བཟོ་པ་ཡང་ནས་བསྐྱར་དུ་བརྗེས་པ་ལས།ལ་ལ་ནི་ཕ་ཤུལ་་་་་་་་་
རྒྱུན་འཛིན་དང་།ལ་ལ་ནི་བཟའ་ཚང་།ལ་ལ་ནི་གཅེན་་་་་་་་་་་་
གཅུང་བཅས་རེད།ཁོ་ཚོ་མང་ཆེ་བར་ས་མཐོའི་རང་བཞིན་གྱི་་
སྙིང་ནད་དང་།གྲུམ་པུའི་ནད།ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བ།གློ་བའི་་་་་་
རླུང་སྐྲངས་སོགས་ནད་རིགས་བཞི་ཡན་ཕོག་ཡོད།འོན་ཀྱང་་་་
བཟོ་པ་ཚོས་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་སུ་གཞིས་ཆགས་པ་དང་།ཁོ་་་་་
ཚོར“ལམ་སྐྱོང་ལས་ཀར་བརྩི་བ་དང་།ལམ་སྐྱོང་ཁྱིམ་དུ་བརྩི་་་
བ། ལམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་པ།སེམས་ལ་ལམ་འཇོག་པ”བཅས་་་་
ཀྱི་བདག་པོའི་སྙིང་སྟོབས་ལྡན་ཡོད།1983ལོའི་ཟླ་4པར་་་་་་་་་་
གདང་ལའི་རི་རྩེར་གློ་བུར་དུ་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བབས་ཏེ་རླངས་་་་་་་་་
འཁོར་40ལྷག་ཙམ་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་གྱར་བས་ལམ་བཟོ་ས་་་་་
ཚིགས་ཀྱི་བཟོ་པ་20ལྷག་ཙམ་གྱིས་གངས་ལྷགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་རི་་་་
རྩེར་ཉིན་མཚན་བལྟོས་མེད་ངང་ལམ་བཤངས་པ་རེད།གཞུང་
ལམ་ཤར་བགྲོད་ཐུབ་སྐབས་གྲང་ངར་ཆེ་བའི་དབང་གིས་བཟོ་་་
པ་ཚོའི་ལག་ཤུབས་པགས་པར་འབྱར་ནས་གྲིས་ལྷེབ་ཙམ་ལྷེབ་་་
ཙམ་འགོག་སྐབས་ཁྲག་ཕྲུམ་ཕྲུམ་དུ་དོན་གྱི་ཡོད།གནས་ཚུལ་་་

དེ་ལྟ་བུ་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པའི་བཟོ་པ་ཚོར་ཧ་ཅང་མང་་་་
པོ་འཕྲད་མྱོང་ཡོད།ཁོ་ཚོས་གངས་ལྷགས་དང་གྲང་ངར་ལ་མ་་
འཛེམས་པར་མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་གདང་ལའི་སྤྱི་ལེ་30ཡོད་་་་་་
པའི་རྒྱལ་ལམ་ལོ་ལྟར་ཤར་གཏོང་ཐུབ་པར་བྱས་ཡོད།མི་མང་་
པོ་ཞིག་རླངས་འཁོར་ལ་བསྡད་ནས་བདེ་འཇགས་དང་བདེ་་་་་་་་
བླག་ངང་གདང་ལ་རྒྱག་པ་མཐོང་སྐབས་སྤོབས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཡི་
ཡོད།འོན་ཀྱང་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པའི་ལམ་སྐྱོང་བཟོ་པ་་
ཚོས་དེ་གར་ལས་ཀ་བྱེད་པ་དང་འཚོ་བ་ཡུན་རིང་བསྐྱལ་ཏེ།
དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་ཁུལ་དེར་སྤྱིར་བཏང་མིན་པའི་བྱས་རྗེས་་་
བཞག་ཡོད།
ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པས་ལམ་སྲུང་བ་མ་ཟད་ད་དུང་་་་
ཉེན་ཁར་གྱར་བའི་མི་ཚོགས་ཀྱང་སྐྱོབ་རོགས་བྱས་ཡོད།
གདང་ལ་ནི་མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་གྱི་རྒྱག་དགོས་ངེས་ཀྱི་ལ་ཞིག་
ཡིན་ལ་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་འགག་གནད་ཅིག་་་
ཀྱང་རེད།རྐང་ཐང་མར་འགྲོ་བ་དང་།རྐང་འཁོར་བཞོན་པ།
སྒེར་འཁོར་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་སྐོར་བ་དང་ཐ་ན་ཕྱག་་་་་་་་་་
འཚལ་ནས་གནས་མཇལ་ལ་འགྲོ་མཁན་དང་གེགས་ཁུལ་གྱི་་་་་་་་
མང་ཚོགས་བཅས་ཚང་མ་ནི་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པའི་་་་་་་་་་་
རོགས་སྐྱོབ་བྱ་ཡུལ་རེད།མི་འགའ་ཞིག་གིས་གདང་ལའི་སྟེང་་་
གངས་ལྷ་མེ་ཏོག་ཇི་ཙམ་ཡོད་ན་རྒྱལ་ལམ་109པའི་ལས་བཟོར་
མི་སེམས་འགུལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་ཙམ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་་་་་་་
ཡོད།1985ལོའི་ཟླ་11པར།ཉིན་བཅུ་གྲངས་བསྟུད་མར་ཁ་་་
བ་བུ་ཡུག་འཚུབ་ནས་གདང་ལའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་ལ་གནོད་འཚེ་་
ཕོག་ནས་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པས་འགན་འཁུར་བའི་་་་་་་་་་་་
གདང་ལའི་ཉག་ལམ་འགགས།བཟོ་པ་ཚོས་ཁ་བ་བུ་ཡུག་གིས་་
བཀག་པའི་འགྲོ་འོང་བྱེད་མཁན་ཁ་ལོ་བ་དང་འགྲུལ་པ་ཚང་མ་
ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་སུ་བསུས་པ་དང་།རང་ཉིད་ཀྱི་སྡོད་ཁང་་་་་
སྟོང་པ་བཟོས་ནས་ཁོ་ཚོ་སྡོད་དུ་བཅུག་སྟེ་རང་ཉིད་ཐབ་ཀྱི་་་་་་་་་
ཟུར་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།བཟོ་པ་ཚོས་ཨ་མདོ་རྫོང་བཀྲ་གསར་ཤང་
དང་མཚོ་ལུང་ཤང་ཁ་བས་བསྣུབས་པ་དང་།རྒན་རྒོན་དང་་་་་་
བྱིས་པ་29སྨི་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་གངས་ཁྲོད་དུ་ལུས་པ།འབྲུ་་་་
རིགས་དང་གྱོན་ཆས་ཚང་མ་ཁ་བས་བསྣུབས་ནས་ཉེན་ཁ་ཆེན་་
པོ་ཡོད་པ་ཤེས་འཕྲལ་དེ་གར་བསྐྱོད་དེ་གནོད་འཚེ་ཕོག་པའི་་་་་་
མང་ཚོགས་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་སུ་བསུས་པ་དང་།སྡོད་ཁང་་་་་་
སྟོང་པ་བཟོས་ཏེ་ཁོ་ཚོ་སྡོད་དུ་བཅུག1989ལོར་གདང་ལར་་་་་
གངས་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་བྱུང་བས་གཞུང་ལམ་ཤར་གཏོང་ཐུབ་་་་
པའི་འགན་ལེན་བྱ་ཆེད།ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་ཀྱི་བཟོ་པ་ཚོས་་་་་་
གཞུང་ལམ་གྱི་གངས་གསོག་གཙང་ཕྱགས་བྱས་པ་དང་།ཉིན་་་
མཚན་གཉིས་བསྟུད་མར་འབད་འཐབ་བྱས་པས་རླངས་འཁོར་་

427བདེ་བླག་ངང་གདང་ལ་ནས་ཤར་གཏོང་ཐུབ་ཡོད།ལོ་དེ་་
རང་དུ་ཁོ་ཚོས་རླངས་འཁོར་འདྲུད་པ་དང་།རླངས་འཁོར་་་་་་་
ནས་ཅ་དངོས་འདོན་འཇུག་བྱེད་པ།རླངས་འཁོར་སྲུང་བ་་་་་་་་
བཅས་ཐེངས་600ལྷག་ཙམ་དང་འགྲུལ་པ་མི་ཐེངས་600ལྷག་་་
ཙམ་སྐྱོབ་རོགས་བྱས་པ་རེད།
ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་ཀྱི་བཟོ་པ་ཚོས་རང་འགུལ་ངང་ཀམ་པ་
ལི་དང་།ཀོ་བའི་སྟོད་གོས།དེ་བཞིན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལོ་མང་་་་་
རིང་སྤྱོད་མི་ཕོད་པའི་ཉལ་ཆས་གསར་པ་སོཌ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་
གཞན་ལ་གཡོག་པ་རེད།མི་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་འགུལ་ཐེབས་་་་
པའི་ངང“མཐོ་གྲང་གི་འཛམ་གླིང་ཡང་རྩེར་འདི་ལྟ་བུའི་སྤྲོ་་་་་་་་
སེམས་འཁོལ་བའི་བཟོ་པ་དང་དྲོ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་ལམ་བཟོ་ས་་་་་་
ཚིགས་ཡོད་སྙམ་མྱོང་མེད”ཅེས་བཤད།
ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་བཙུགས་ནས་ད་བར་ཁོ་ཚོས་རོགས་་་་་་
སྐྱོབ་བྱས་པ་བགྲང་གིས་མི་ལངས་མོད།འོན་ཀྱང་།རོགས་་་་་་་
སྐྱོབ་བྱ་ཡུལ་ནས་དངུལ་ཕིང་གཅིག་ཀྱང་ལེན་མྱོང་མེད།ལམ་་་
བཟོ་ས་ཚིགས་109པས་འགྲུལ་པས་འཕྲིན་ལན་བཞག་པའི་་་་་་་་
དེབ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཉར་ཡོད།ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་རོགས་སྐྱོབ་་་
ས་ཚིགས་ཀྱི་གྱང་ངོས་སུ་འགྲུལ་པས་བྲིས་པའི་འཕྲིན་ལན་གྱིས་་
ཁེངས་ཡོད།འཕྲིན་ལན་དུ་རོགས་རམ་ཐོབ་པའི་མི་རྣམས་་་་་་་་
ཀྱིས་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ལུགས་འཁོད་ཡོད།
གཞུང་ལམ་གྱི་ལམ་ཐིག་དེར་ནད་ཀྱིས་མནར་བའམ་ཡང་ན་་་་་་་
གསོ་རླུང་མི་འདང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚེ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁ་འཕྲད་པའི་
མི་མང་པོ་བསྐྱབས་པ་དང་།ཁ་བ་བུ་ཡུག་ཁྲོད་ལུས་པའི་མི་་་་་་་་
མང་པོར་དྲོ་སྐྱིད་སྦྱིན་པ།འཁོར་འཛོལ་དང་ལས་འཛོལ།
བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དཀའ་ངལ་ཕྲད་པའི་མི་མང་པོར་་་
རོགས་རམ་བྱས་པ་སོགས་ནི་ཚོགས་ཁང་གི་གོས་དར་དང་་་་་་་་་་་
གཟེངས་རྟགས་ལས་ཤེས་ཐུབ།
ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་109པ་ཚུད་པའི་ས་མཐོའི་ལམ་སྐྱོང་་་་་
ལས་བཟོ་ཚོས་སྐད་གྲགས་མེད་པར“ལམ་གཉིས་ཀྱི་སྙིང་་་་་་་་་་་་་་
སྟོབས”ལག་ལེན་སྟར་བཞིན་ཡོད།མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་དུ
“ལང་ཚོ་དང་ཚེ་གང་སྐྱེས་སུ་འབུལ་བ་དང་།ཚེ་གང་དང་བུ་་་་་
རབས་ཚ་རྒྱུད་སྐྱེས་སུ་འབུལ་བ”ཁྲག་དྲོན་དང་ལྷག་བསམ་་་་་་
རྣམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས“དཀའ་སྤྱད་ལས་སྒྲུབ་དང་།ཧུར་བསྲི་
ལམ་སྐྱོང་།ལམ་རྡོ་བྱེད་འདོད་པ།ཚེ་གང་སྐྱེས་སུ་འབུལ་་་་་་་་་་
བ”བཅས་ཀྱི་ཉམས་མེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙན་ངག་བརྩམས་ཡོད།
མ་ཟིན་འདི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་ཏང་གི་ལོ་
རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་ཁང(ལྗོངས་ས་གནས་ཀྱི་དཀར་ཆག་་་་་་་་་་་་
གཞུང་ལས་ཁང)གིས་མཁོ་འདོན་བྱས།
(བདེ་སྐྱིད་དང་ཚེ་ཁོས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས)

གནམ་འོག་གི་ལམ་བཟོ་ས་ཚིགས་དང་པོ།

2016ལོའི་ཉིན་ཞིག་ལ།ཆབ་མདོ་་་་་་་་
གྲོང་ཁྱེར་ཁ་རུབ་ཆུས་ཀརྨ་ཤང་གི་སྒྲོག་་་་་་་་་་་
འགྲེལ་སྟེགས་བུར།“སྒྲོག་འགྲེལ་བ་གསར་་་
པ”ལི་ཆང་གིས་མིག་ཟུང་ཟིན་བྲིས་ལ་ཅེར་་་་
ནས་ཆད་མ་མཐུད་ཀྱིས་སྒྲོག་འགྲེལ་བྱས་པ་་་་
རེད།
ད་ཆ། ལི་ཆང་གིས་རྩེད་མོའི་ཚུལ་དུ་་་་་
གསར་འགོད་པར་ཐེངས་དང་པོར་སྒྲོག་་་་་་་་་
འགྲེལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་རེད།
ད་ཆའི་ལི་ཆང་གིས་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་་་་
ལ་ངོ་འཕྲད་གདོང་ཐུག་གིས་སྒྲོག་འགྲེལ་་་་་་་་
ཐེངས་700ལྷག་བྱས་པ་དང་།ཁོང་གི་སྒྲོག་་
འགྲེལ་ལ་ཉན་མཁན་མང་ཚོགས་ཁྲི་6ལྷག་་་་་
ཟིན་ནས།དེ་སྔའི“སྒྲོག་འགྲེལ་བ་གསར་་་་་་
པ”དེ་མིན་པ་རེད།
སྒྲོག་འགྲེལ་བར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་མཚན་་་་་་་
སྐོར་གླེང་སྐབས་ལི་ཆང་དེ་སྔར་ཁ་རུབ་ཆུས་་་
རོབ་པ་ཤང་རོབ་སྙིང་གྲོང་ཚོར་བཅའ་སྡོད་་་་
བྱེད་པའི་སྐབས་ནས་རྗོད་དགོས།2015
ལོར།ཁ་རུབ་ཆུས་རོབ་པ་ཤང་སྲིད་གཞུང་་་་
དུ་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་པའི་ལི་ཆང་རྩ་་་་་་་་་་་་་་
འཛུགས་ཀྱི་བཀོད་སྒྲིག་ལྟར་རོབ་སྙིང་གྲོང་་་་་
ཚོར་བཅའ་སྡོད་བྱས་ནས་ལས་ཀ་བྱས་པ་་་་་་་
དང་། དེའི་རིང་།ལི་ཆང་གིས་མང་ཚོགས་་་
ཁག་གཅིག་ལ་སྒུག་རྟེན་སློང་གསུམ་གྱི་་་་་་་་་་་་
བསམ་བློ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པས།གལ་་་་་་་་
སྲིད་མང་ཚོགས་ཚོའི་རྗེས་ལུས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་་་་
ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་ན་ངེས་པར་དུ་་་་་་་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམངས་ཕན་སྲིད་ཇུས་ཁག་་་་་་་་
དྲིལ་བསྒྲགས་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་དགོས་
པ་ཤེས།སྐབས་དེར་ལས་ཀའི་དགོས་མཁོའི་
དབང་གིས་ལི་ཆང་ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་ཁ་་་་་་་
རུབ་ཆུས་ཨུད་དྲིལ་བསྒྲགས་པུར་སྐོང་གཡར་
བྱས་ཡོད་པས།ལི་ཆང་གིས་གོ་སྐབས་དེ་་་་་་་
སྤྱད་དེ་ཁ་རུབ་ཆུས་ཨུད་དྲིལ་བསྒྲགས་པུའི་་་་
བསླབ་པ་རྒན་པ་བཀྲ་ཤིས་མཚོ་སྐྱིད་ལས་་་་་་་
སློབ་སྦྱོང་བྱས།ལི་ཆང་གིས་ཀྲུང་དབྱང་་་་་་་་
དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་སློབ་སྦྱོང་་་་་་་
ལག་བསྟར་དང་། སྒྲོག་འགྲེལ་གསོ་སྦྱོང་ལ་་་་
ཞུགས་པ། སྒྲོག་འགྲེལ་ཟིན་བྲིས་འབྲི་བ།
གྲོང་གསེབ་ཏུ་བསྐྱོད་དེ་སྒྲོག་འགྲེལ་བྱེད་པ་་་་

སོགས་བརྒྱུད་རིམ་རེ་རེ་བཞིན་ལེགས་སྒྲུབ་་་་་
ཡག་པོ་བྱས་པས་གཞི་རིམ་གྱི་ཞིང་འབྲོག་་་་་་་
མང་ཚོཌ་ཀྱིས་དགའ་པོ་བྱེད་པའི་སྒྲོག་་་་་་་་་་་་
འགྲེལ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད།
“ལི་ཆང་གིས་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཧུར་བརྩོན་་་་
བྱེད་པའི་ཁར་ད་དུང་བོད་རྒྱ་སྐད་གཉིས་ཆུ་་་
རྒྱུག་རྒྱུག་ཤོད་ཐུབ་པས་ང་ཚོར་ཧ་ཅང་མཁོ་་་
བའི་སྒྲོག་འགྲེལ་ཤེས་ལྡན་པ་ཞིག་རེད”ཅེས་་
བཀྲ་ཤིས་མཚོ་སྐྱིད་ཀྱིས་གསར་འགོད་པར་་་་་
བཤད།

ལོ་30ལ་སླེབས་པའི་ལི་ཆང་གི་བཟའ་་་་
ཟླའི་མིང་ལ་དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ་ཟེར་ཞིང་།
ཁོ་མོས་ལི་ཆང་གི་ལས་ཀར་ཧ་ཅང་རྒྱབ་སྐྱོར་་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད།“མཚམས་རེར།ལི་ཆང་གྲོང་་
གསེབ་ཏུ་སྒྲོག་འགྲེལ་ལ་བསྐྱོད་ཚེ་ཟླ་བ་་་་་་་་་་་
གཅིག་ལྷག་ཙམ་འགོར་གྱི་འདུགཕྱིར་ལོག་་་
དུས་གདོང་ཉི་མས་འཚིགས་ནས་པགས་པ་་་་་
བུད་ཀྱི་འདུགཡིན་ན་ཡང་ཁོང་སྒྲོག་འགྲེལ་་
གྱི་ལས་ཀ་དེར་དགའ་ཞེན་ཆེན་པོ་ཡོད་པས།
ངས་ཁྱིམ་ཚང་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱས་ནས་ཁོང་ལ་་་་་་
སེམས་ཁྲལ་མེད་པར་བཟོ་བ་ལས་ཅི་ཡང་་་་་་་
བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག”ཅེས་ཁོ་མོས་བཤད།
ལོ་4རིང་།ལི་ཆང་གིས་ལས་སྒྲུབ་་་་་་་་་་་
འཇོན་ཐང་ཆེན་པོར་བརྟེན་ནས་ཆབ་མདོ་་་་་
གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅུ་དགུ་་་་་་་
པའི་དགོངས་དོན་སྒྲོག་འགྲེལ་ཚོགས་པའི་་་་་་
ཁོངས་མི་དང་།རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི“སྣང་་་་་
ཆེན་བཞི་དང་དགའ་ཞེན་བཞིའི”མང་་་་་་་་་་་
ཚོགས་སློབ་གསོའི་ལག་ལེན་བྱེད་སྒོའི་སྒྲོག་་་་་
འགྲེལ་བ།རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི“སྣང་ཆེན་་་་་་
བཞི་དང་དགའ་ཞེན་བཞིའི”མང་ཚོགས་ཀྱི་་་
སློབ་གསོ་ལག་ལེན་བྱེད་སྒོའི་ཕུལ་བྱུང་སྒྲོག་་་་
འགྲེལ་བ་སོགས་ལ་སྔ་རྗེས་སུ་བདམས་པ་མ་་་
ཟད། ད་དུང་ཁ་རུབ་ཆུས་སྐོར་སྐྱོད་ཏང་གི་་་
སློབ་གྲྭའི་འཆད་ཁྲིད་དགེ་རྒན་དུ་བདམས་་་་་
ཡོད་པ་རེད།
“ང་རང་སྒྲོག་འགྲེལ་ལ་དགའ།སྒྲོག་་་་་
འགྲེལ་ལས་ངས་མི་ཚེའི་རིན་ཐང་རྙེད་བྱུང་།
སྒྲོག་འགྲེལ་གྱིས་གཞི་རིམ་གྱི་མང་ཚོགས་་་་་་་་
མང་པོར་ཁྲིད་སྟོན་བྱས་ནས་ཁོ་ཚོར་མཛེས་་་་
སྡུག་ལྡན་པའི་འཚོ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ལག་་་་་་
ཟུང་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོད་དགོས་པ་ཤེས་སུ་་་་
བཅུག་ཡོད”ཅེས་ལི་ཆང་གིས་བཤད།
（དམ་ཆོས་མི་ཕམ་གྱིས་བསྒྱུར།བདེ་་་་་
སྐྱིད་དབང་མོས་ཞུས）

སྒྲོག་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་སྒྲོག་འགྲེལ་

ལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་དགོས། ——ལི་ཆང་གིས་འབད་འཐབ་བྱས་པ་བརྒྱུད་མང་ཚོགས་ཀྱི་་

བསྔགས་བརྗོད་ཐོབ་པའི་སྒྲོག་འགྲེལ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་བྲག་ཡིབ་
ནས་ཟླ་8ཚེས་15ཉིན་གློག་འཕྲིན་འབྱོར་་་
གསལ། ཉིན་ཤས་གོང་།གསར་འགོད་པར་
འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་་་་་་་་
བར། ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལོ་སྟོད་ཀྱི་དཔལ་་་
འབྱོར་སྟོན་རྟགས་གཙོ་བོ་བརྟན་པོའི་ངང་་་་་
འཕར་བ་དང་། ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་་་་་་
ཐང་བསྡོམས་འབོར་དང་།གཏན་འཇགས་་
རྒྱུ་ནོར་གྱི་མ་དངུལ།སྤྱི་པའི་ནོར་སྲིད་སྔོན་་་
རྩིས་ཡོང་འབབ།སྤྱི་ཚོགས་འཛད་རྫས་སིལ་
ཚོང་གི་བསྡོམས་འབོར།གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་
གསེབ་ཀྱི་གྲོང་མིའི་ཆ་སྙོམས་བཀོལ་སྤྱོད་་་་་་་་
ཆོག་པའི་ཡོང་འབབ་སོགས་དཔལ་འབོར་་་་་་
སྟོན་རྟགས་དུས་ཚིགས་གོང་མ་དང་བསྡུར་་་་་
ན་མཐོ་རུ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཕྱིན་ཡོད་ལ།
སྟོན་རྟགས་རེ་ཟུང་གི་འཕར་ཚད་ཆེ་བས་ལོ་་་
ཧྲིལ་པོའི་དམིགས་ཚད་ལས་འགན་ལེགས་་་་་་
གྲུབ་ལ་རྨང་གཞི་བརྟན་པོ་བཏིང་བ་རེད།
མིག་སྔར།ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་རྣམ་་་
གྲངས་ཁག་ལ་མགྱོགས་མྱུར་སྐུལ་འདེད་་་་་་་་་
བཏང་སྟེ་ལས་འགོ་བསྐྱར་འཛུགས་དང་ཐོན་
སྐྱེད་སླར་གསོ་བྱེད་ཚད་93.99%ཟིན་པ་་་་་་་
དང་། གཏན་འཇགས་རྒྱུ་ནོར་གྱི་མ་དངུལ་་་་
དུས་ཚིགས་དང་པོ་ལས་བརྒྱ་ཆའི་གྲངས་་་་་་་་
50.9ཆག་ནས་མ་དངུལ་གྱིས་དཔལ་འབྱོར་་་
ལ་སྐུལ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་ནུས་པ་སྔར་བས་ཆེ་རུ་་
ཕྱིན་པ་རེད།ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་ཁྱད་་་་་་་
ལྡན་ཐོན་ལས་ཆེད་དོན་སྐུལ་འདེད་ཚོགས་་་་་
ཆུང་9བཙུགས་ནས་བྱེད་ཐབས་སྔར་བས་་་་་་་

ཞིབ་ཕྲར་གཏོང་བར་སྐུལ་འདེད་བཏང་བ་་་་་
རེད།
ད་ལོ་ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་དུས་ཚིགས་་་་་
གཉིས་པའི་ཡུལ་སྐོར་ཡོང་འབབ་དང་ཡུལ་་་་་
སྐོར་མི་ཐེངས་ཟླ་གོང་མ་ལས་སོ་སོར་་་་་་་་་་་་་་
99.49%དང་97.8%ཁག་འཕར་ནས་ཡུལ་

སྐོར་ཐོན་ལས་མགྱོགས་མྱུར་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་
པ་རེད།“རྒྱུད་གཅིག་དང་རྟེན་གཞི་་་་་་་་་་་་་་
བཞི”འཛུགས་སྐྲུན་ལ་མགྱོགས་མྱུར་སྐུལ་་་་་་་་
འདེད་བཏང་བས་ལོ་སྟོད་དུ་བོད་ཕག་གསོ་་་་
ཚགས་ཁྲི་8.6མང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་ཇ་ལོ་་་་་་་་་་་
འདེབས་ཁྱོན་མུའུ་3555.5ཟིན་པ་རེད།
གཞན་ཡང་ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་དབུལ་་་་་་་་
སྒྲོལ་གྲུབ་འབྲས་རྒྱུན་མཐུད་བརྟན་དུ་བཏང་
ནས“དམངས་འཚོའི་དོན་དངོས་བཅུ”ལ་གོ་
རིམ་ལྡན་པའི་ངང་སྐུལ་འདེད་བཏང་བ་་་་་་་་
དང་། ལས་ཞུགས་སྟོན་རྟགས་ཁག“དུས་་་་་་་
ཚོད་ཕྱེད་ཀ་ཡོལ་བ་དང་ལས་འགན་ཕྱེད་ཀ་་་
ལྷག་ཙམ་ལེགས་གྲུབ་ཟིན་པ”རེད།ཁྲོམ་་་་་་་
རའི་བྱེད་པོ་ཐོ་འགོད་བྱེད་ཚད་དང་ཐོ་་་་་་་་་་་
འགོད་མ་རྩ་དུས་མཚུངས་ལས་16.57%
དང་382.53%འཕར་བ་རེད།དངུལ་རྩའི་
སྡེ་ཚན་ཁག་གིས་འགག་རྩར་དམིགས་ནས་་་་་
རིམ་རྩིས་བྱས་ན་དཔྱིད་རྨོ་དཔྱིད་གྲབས་་་་་་་་
དང་ཕྲན་ཚགས་ཁེ་ལས་ལ་དངུལ་བུན་སྒོར་་་་
དུང་ཕྱུར་15.62བཏང་ནས་དངུལ་རྩའི་་་་་་་་་
ཞབས་འདེགས་རྒྱུན་མཐུད་ལེགས་སུ་ཕྱིན་པ་
རེད།

ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལོ་སྟོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་སྟོན་རྟགས་གཙོ་བོ་བརྟན་པོའི་ངང་འཕར་བ།

ཏང་གགི་ལ་ལོརྒྱུས་ཀྱིགི་གཏམ་རྒྱུད་ཐུང་ངུ་
བཤད་དདེ་དྲང་ནུས་སྤེདེལ་།

“སྣང་ཆེན་བཞི་དང་དགའ་ཞེན་བཞི”
ང་ཚོའི་འགྲམ་དུ་གནས།

མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་
སེང་གེ་ཁ་འབབ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་རྩེད་ཐང་ནས་གློག་འཕྲིན་་
འབྱོར་གསལ།འདི་ལོ་ཚུན་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་མི་སྤྱི་ཅུས་ཀྱིས་་་་་་་་
ལས་ཞུགས་བརྟན་པོ་ལས་དོན་གཙོ་བོར་བརྩིས་ནས་ཐབས་་་་་་་་
མང་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱིས་ལས་ཞུགས་ཀྱི་དུས་བབ་བརྟན་པོ་རྒྱུན་་་་་་་
འཁྱོངས་བྱས་པ་རེད།
ལས་གནས་གསར་སྤེལ་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཤུགས་སྣོན་་་་
བརྒྱབ་ཅིང་།ཅུས་དེས་ཞིང་འབྲོག་པ་དང་མཐོ་སློབ་སློབ་ཐོན་་
སློབ་མ་སོགས་གཙོ་གནད་ཚོགས་སྤྱིའི་ལས་ཞུགས་དེ་དམིགས་་་་
ཚད་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་ཁ་པར་དང་།སྐད་འཕྲིན།དྲ་རྒྱ་་་་་་
བཅས་ནས་གསར་སྤེལ་བྱེད་པའི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་པ་དང་རྣམ་་་་་་་
གྲངས་འཛུགས་སྐྲུན་དང་།ཞིང་འབྲོག་ལས་འཕེལ་རྒྱས།
ཞབས་འདེགས་ལས་རིགས་སོགས་གཙོ་གནད་དུ་བཟུང་ནས་་་་་
ལས་གནས་གསར་སྤེལ་ལ་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་པ་རེད།མིག་་་་་་་་
སྔའི་བར་ཁེ་ལས་352ཀྱིས་དྲ་ཐོག་ནས་ལས་བསྡུའི་ལས་གནས་་
8765གསར་སྤེལ་བྱས་པ་ལས་ཁེ་ལས་48ཀྱིས་མཐོ་སློབ་སློབ་་་་་་

ཐོན་སློབ་མར་ལས་གནས་447མཁོ་འདོན་བྱས་པ་དང་།ཁེ་་་་་་
ལས་304ཡིས་ཞིང་འབྲོག་པར་ལས་གནས་8318མཁོ་འདོན་་་་་
བྱས་ཡོད།གཞི་ཁྱོན་རྣམ་པའི་ལས་ཞུགས་ལ་སྐུལ་འདེད་ཧུར་་་
ཐག་བཏང་ཞིང་།གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་ངལ་ནུས་གནས་ཚུལ་་་་་་་
དང་ལས་འགོ་བསྐྱར་འཛུགས་གཞི་ཁྱོན་ཅན་གྱི་ཁེ་ལས་ལ་ལས་་
མི་མཁོ་ཚུལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱས་ཏེ་གཅིག་སྡུད་་་
ལས་ཞུགས་དང་ཁག་ཐེངས་ལས་ཞུགས་ལ་སྐུལ་འདེད་བཏང་་་་
ཡོད།དྲ་ཐོག་ཞབས་འདེགས་ལ་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་ཅིང་།
བོད་ལྗོངས་སྤྱི་པའི་ལས་ཞུགས་ལས་བསྡུའི་དྲ་བའི་དོ་དམ་ལ་་་་་་
ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་སྟེ་གྲོང་ཁྱེར་དང་རྫོང་གི་ཆེད་བསྐོས་གཉེར་་་
སྐྱོང་དོ་དམ་པ་13གཏན་འཁེལ་བྱས་ནས་མི་སྤྱོད་ཁེ་ལས་དང་།
མཐོ་སློབ་སློབ་ཐོན་སློབ་མ།ཞིང་འབྲོག་པ་བཅས་ཀྱིས་དྲ་ཐོག་་
ཐོ་འགོད་དང་།དྲ་ཐོག་ལས་བསྡུ།དྲ་ཐོག་ངོ་རྒྱུགས་བཅས་ལ་
སྐུལ་སློང་དང་མཛུབ་ཁྲིད་བྱས་ཡོད།མིག་སྔའི་བར་ཐོ་འགོད་་་
ཁེ་ལས་15ཡོད་པ་དང་ལས་གནས་100མཁོ་འདོན་བྱས་ཡོད།

ངལ་ནུས་ཕྱིར་གཏོང་ཀུང་སི་དང་།ལས་རིགས་ངོ་སྤྲོད་ལྟེ་་་་་་་་་་
གནས། མི་ཤུགས་ཐོན་ཁུངས་དོ་དམ་ཞབས་ཞུ་ཀུང་སི་སོགས་་་
ནས་བསྡུས་པའི་ལས་ཞུགས་ལས་གནས་དུས་ཐོག་ཏུ་ལེགས་་་་་་་་
སྒྲིག་དང་ཕྱོགས་བསྡུས་བྱས་ཏེ་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་མེ་ཁྲེང་ལས་བསྡུ་
དྲ་རྒྱའི་ལས་སྟེགས་སུ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད།མིག་སྔའི་བར་་་
མི་སྤྱོད་ཚན་པ་163གྱི་ལས་གནས་1688ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པ་་་
དང་། མི་སྒེར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས་ཁག་25བསྡུས་ཤིང་།
ལས་ཀ་འཚོལ་མཁན་མི་10ལམ་ལྷོངས་བྱུང་ཡོད།དགོས་མཁོ་་
དང་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་གསོ་སྦྱོང་འཆར་གཞི་བཟོས་པ།མཐོ་་་་་་་་
སློབ་སློབ་ཐོན་སློབ་མའི་གནས་ཚུལ་དང་ཞིང་འབྲོག་མང་་་་་་་་་་་་
ཚོགས་ལས་ཞུགས་གཞན་སྒྱུར་གྱི་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་འདི་
ལོ་གསོ་སྦྱོང་དུས་ཐེངས་267གཉེར་རྩིས་ཡོད་པ་དང་ངལ་ནུས་་
སྣ་ཚོགས་མི་12868ལ་གསོ་སྦྱོང་ཐོབ་རྒྱུ་རེད།མིག་སྔར་གསོ་་་་
སྦྱོང་དུས་ཐེངས་2བྱས་པ་དང་མི་70ལ་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པ་རེད།

ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་མི་སྤྱི་ཅུས་ཀྱིས།
ལས་གནས་གསར་སྤེལ་བྱས་ཏེ་ལས་ཞུགས་ཀྱི་དུས་བབ་བརྟན་པོ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱས་པ།